

Vi trenger en samlet forening

Britt Randi Hjartness Schjødt

psykolog/rådgiver i byrådsavdeling for helse og omsorg, Bergen kommune, Spesialist i samfunnsog allmennpsykologi

Eldrid Robbestad

psykolog med fagansvar i Familiesenter, Sola kommune, Spesialist i barne- og ungdomspsykologi

Den polariserte debatten om Psykologforeningens veivalg framover, særlig slik den har utviklet seg i sosiale medier, bør dempes.

Engasjement for fag og profesjon, for samfunnsutvikling og befolkningens psykiske helse må nå forenes til en felles innsats. Snart er det landsmøte, og foreningen skal jobbe videre med det mennesket som velges, og med de vedtakene som landsmøtet gir. Vi tror at også neste landsmøteperiode kan bli veldig bra.

Mangfold av temaer

Vår faglige forening har alltid hatt strategier rettet mot samfunnets behov og forståelse av psykisk helse og psykologiens bidrag. Det har ikke først og fremst handlet om psykologene. Det har handlet om kvalitet i alt psykisk helsearbeid, udekkete praksisområder, ressursbehov, strategier for å bringe inn psykisk helseperspektivet og psykologi i viktige og til dels nye sektorer, samt tidligere hjelp og økt tidlig innsats i offentlig sektor. God fagpolitisk jobbing overfor befolkning og myndigheter har medført at psykologiske perspektiver blir tatt med i en rekke sammenhenger. Men det har også bidratt til at foreningens fagforeningsaktivitet har fått gehør – med kamp for lønnsvekst, pensjonsordninger, spesialistutdanning og en beskyttet tittel. Det har i tillegg handlet om den gylne regel, økonomiske rammebetingelser og arbeidstidsbestemmelser i eksisterende tjenester og arbeidsmarked. Det er fagpolitisk innsats og fagforeningsarbeid i LAU-avdelingen: to sider gjensidig avhengige av hverandre – aldri bare det ene uten det andre. I vårt fagforeningsarbeid, både alene og sammen med Akademikerne, har Psykologforeningens visepresident Rune Frøyland vært sentral og nyter stor respekt. Hovedfokus har vært spesialisthelsetjenesten. Vi kan ellers sterkt anbefale beretningen til årets landsmøte som informasjon om de siste tre års arbeid.

Viktig samfunnsutvikling

Psykologforeningen har i alle år også jobbet fagpolitisk og samfunnsrettet, men giret betydelig om ved landsmøtet og presidentskiftet for 12 år siden. Vi tror ikke situasjonen for befolkningen og psykologer og det offentlige ordsiftet ville sett ut som det gjør om Psykologforeningen ikke hadde jobbet så framoverlent, langsiktig og helhetlig som de har gjort. Vår mening er at Psykologforeningen har vært med og bidra til at både fagforeningstemaer og fagpolitiske temaer – og dermed samfunnet – har fått en betydelig utvikling, for eksempel:

- Psykologer i spesialisthelsetjenesten har hatt en lønnsvekst som gjør at vi nå sammenligner oss med legene mange steder.

- Psykologer har formelle rettigheter, status og anseelse som ingen bestrider, og som Europas psykologer misunner oss.
- I perioden med opptrappingsplan for psykisk helse ble antall psykologer i psykisk helsevern mangedoblet, og vi ble sidestilt med legene i ledelse.
- Alle psykologer får tilgang til spesialisering, gratis for de fleste fordi den er betalt av arbeidsgiver (selv om dette ikke gjelder like mye i kommunen).
- Psykisk helse er sidestilt med fysisk helse i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (siden 2011), men det er fortsatt svært langt igjen før det er en realitet i praksis.
- Psykisk helse er nå helt sentralt i folkehelsearbeidet, særlig knyttet til barn og oppvekst. Foreningen har kunnet være en pådriver og kraft i dette med hovedsatsingsområdet «forebygging for barn og unge».
- Psykisk helse er nå et viktig tema i både nasjonal og lokal valgkamp og partiprogram, det har skjedd med god bistand fra foreningen.
- Psykisk helse er tema i tv, podcaster og i det offentlige ordskiftet – som oftest med deltakelse av psykologer.
- Lovfesting av psykologer i kommunale helse- og omsorgstjenester fra 2020; ikke for å skaffe psykologer arbeid, men fordi det er bra for folk, og det hjelper kommunen å ivareta sine forpliktelser.
- Psykisk helse og psykologi er viktige tema på Arendalsuka, som samler et stort og mangfoldig publikum.

Helhetlig innsats

Som fagforening og faglig forening kan vi ikke si at vi er i mål – og slett ikke som samfunnsaktør.

Vi må ta på alvor tilbakemeldinger fra medlemmer om misnøye med hvordan foreningen har arbeidet med

Vi trenger at psykologer engasjerer seg enda mer for tidlig nok innsats, og vi trenger psykologer som ser nytten og viktigheten i å samarbeide bedre på tvers av tjenester og fag. Vi må være sterkere til stede der politikken utformes og pengene fordeles, på alle forvaltningsnivå. Vi må i enda større grad samarbeide og sikre medvirkning fra den enkelte som får direkte hjelp, og å få samhandlingsreformen til å fungere. Vi må også bruke mer krefter på å komme oss inn på de arenaene der de aller mest utsatte befinner seg – i det kommunale ettervernet, i de psykiske helsetjenestene eller utenfor helsetjenestene (barnevern, sosialkontor, arbeid med flyktninger osv.). Her må mye av arbeidet være indirekte og bidra til å styrke og bistå andre fagfolk. Vi må få mer ut av psykologene i PPT. Ikke minst må vi se våre barn, voksne og eldre enda tydeligere som hele mennesker i en familie- og nettverkskontekst. Dette for å identifisere og bidra til at barn og søsken som pårørende får den bistanden de trenger. Det er vår plikt som helsepersonell – og det gjelder i særlig rus- og psykisk helsevern, i somatikken, for psykologarbeidsplasser i NAV (Aetat) og andre tjenester som arbeider med voksne. Slik kan alle psykologer i alle sektorer være med og gjøre barns oppvekst helsefremmende.

I tillegg til alt dette må vi ta på alvor opplevelser og tilbakemeldinger fra medlemmer om misnøye med hvordan vi som forening har arbeidet overfor myndighetene når det gjelder rammebetingelse for godt faglig arbeid i spesialisthelsetjenesten. Psykologforeningen skal være en relevant forening for alle som er psykologer og utøver psykologfaglig arbeid og forskning. Arbeidet som blir gjort, må

synliggjøres for medlemmene. Vi trenger også å opprettholde høy organiseringsgrad – og ha et aktivt og fungerende tillitsvalgtapparat i alle tariffområder. Vi trenger å engasjere medlemmene slik at det blir gode og demokratiske prosesser.

Profesjonsutdanningen, slik vi kjenner den, står også under press. Psykologforeningen må fortsette dialogen og påvirkningsarbeidet for at utdanningen skal forbli en helhetlig og bred utdanning som leder fram til tittel som psykolog og helsepersonell (practitioner-researcher-modellen). Det er dette som er (klinisk utdannete) psykologers forse: Vi kan bruke vår kliniske utdanning og erfaring i møte med systemutfordringer og utviklingsbehov. Vi kan bruke vår systemkompetanse til å forbedre og utvikle klinisk arbeid og tjenester. Samtidig trenger utenlandsstudentene forutsigbarhet og en avklaring av hvilke utdanninger som kvalifiserer til psykologtittelen og medlemskap i Norsk psykologforening.

Nå er vårt håp at psykologene etter landsmøtet kan enes om at vi sammen besitter en kompetanse som er egnet til å styrke befolkningens psykiske helse gjennom livet, tverrfaglig og på tvers av tjenestearenaer og spesialiteter. Vi kan sammen sikre helsefremmende og forebyggende arbeid og lavterskel innsats der folk lever sine liv: i familien, i barnehage og skole, i lokalsamfunnet og i arbeidslivet – også fra spesialisthelsetjenestene. Det bidrar til utjevning av sosial ulikhet, bedre kvalitet i psykologarbeidet og i neste omgang også redusert antall henvisninger og press på psykisk helsevern. Vi håper vi får være med på det og gleder oss.